

Sygn. akt II Ka 604/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Karol Troć
Protokolant:	st.sekr.sądowy Paulina Jarczak

przy udziale prokuratora Jarosława Mironiuka

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2020 r.

sprawy **R. P.** oskarżonego z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 26 czerwca 2020 r. sygn. akt II K 1228/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz R. P. kwotę 2880 (dwa tysiące osiemset osiemdziesiąt) złotych zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie obrońcy z wyboru.

III. stwierdza, że wydatki postępowania ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 604/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 26 czerwca 2020 r. sygn. akt II K 1228/18

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1.		R. P.	Oskarżony również w okresie od maja 2014 r. do września 2016 r. spłacał, choć nieregularnie i nie w pełnej wysokości, raty kredytu Czyn z aktu oskarżenia	Dowody wpłat	402-421
2.		R. P.	Oskarżony w dniu 27 lutego 2019 r. przekazał kredytodawcy (...) Bank SA - zakupioną za pieniądze z kredytu, a stanowiącą przedmiot przewłaszczenia na zabezpieczenie, naczepę Czyn z aktu oskarżenia	Protokół przekazania	422
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					

Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1.	Potwierdzenia wpłat	Załączone do apelacji obrońcy dokumenty znajdują potwierdzenie w informacji, udzielonej przez G. Bank w śledztwie (k. 112)
	Protokół przekazania	niekwestionowany

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	1. apelacja obrońcy oskarżonego:	# zasadny

I. obrazy przepisów prawa procesowego mającej wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 4 kpk; art. 5 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk art. 424 § 1 pkt. 1 kpk polegającą na nie wzięciu pod uwagę przy ferowaniu wyroku wszystkich ujawnionych w toku przewodu sądowego i mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie okoliczności, oparciu poczynionych ustaleń faktycznych na dowolnie przeprowadzonej ocenie dowodów oraz wbrew zasadom prawidłowego rozumowania, wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, niedostatecznym uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy w tym okoliczności dla oskarżonego ewidentnie korzystnych, rozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść R. P., nienależytej analizie i ocenie poszczególnych dowodów, w szczególności dowodu z m.in.: wykazu wpłat rat kredytowych dokonanych przez oskarżonego, dokumentów z postępowania o sygn. IX GU 418/18 Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie dot. upadłości konsumenckiej oskarżonego, ugody kredytu samochodowego z dnia 13 sierpnia 2014 r. zawartej z (...) Bank S.A., zeznań świadków, informacji Komornika Sądowego M. D. o stanie postępowań egzekucyjnych, uznaniu za udowodnione faktów nie mających wystarczającego oparcia w dowodach i nie wskazaniu w sposób należyty dlaczego Sąd nie uznał dowodów przemawiających przeciwko sprawstwu i winie oskarżonego, co doprowadziło do niesłusznego przyjęcia, że R. P. w chwili podpisywania umowy o kredyt nie miał zamiaru spłaty wszystkich jego rat, a tym samym do niesłusznego skazania go za przestępstwo z art. 286 § 1 kk,

częściowo zasadny

niezasadny

	<p>II. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego wpływ na jego treść wyrażającego się w:</p> <p>a) dowolnym przyjęciu, iż w chwili zawierania umowy o kredyt w dnia 12 maja 2008 r. przeciwko R. P. toczyło się postępowanie egzekucyjne, w sytuacji w tej dacie nie toczyły się przeciwko niemu żadne egzekucje komornicze,</p> <p>b) dowolnym przyjęciu, że Ł. P. dokonał spłaty kredytu, jako poręczyciel do kwoty 31 700,- zł, w sytuacji gdy z jego zeznań wynika, że 11 000,- zł z tej sumy pochodziło ze środków pieniężnych R. P., którą uzyskał z tytułu odszkodowania/zadośćuczynienia po zmarłej siostrze;</p> <p>2. Apelacja oskarżyciela publicznego:</p> <p>- rażącej łagodności kary orzeczonej wobec oskarżonego R. P. poprzez orzeczenie kary 10 miesięcy ograniczenia wolności, podczas gdy stopień winy i społecznej szkodliwości czynu oraz zachowanie oskarżonego po popełnieniu przestępstwa uzasadnia orzeczenie wobec niego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz zobowiązanie oskarżonego do wykonywania pracy zarobkowej.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Spośród zarzutów apelacji obrońcy za zasadny należało uznać zarzut dokonania na podstawie prawidłowo zebranego i i ocenionego materiału</p>		

dowodowego nieprawidłowych ustaleń faktycznych.

Jak słusznie zauważył Sąd I instancji, kluczową w sprawie była kwestia zamiaru oskarżonego w momencie nakłaniania pokrzywdzonego do poręczenia umowy kredytu, zawartej w dniu 12 maja 2008 r. Zamiar ten zasadniczo winien być ustalany na podstawie okoliczności, mających miejsce przed tą datą; zdarzenia i zachowania późniejsze dla ustaleń w tym zakresie mogą mieć istotne, ale raczej pomocnicze znaczenie. Wg Sądu I instancji na oszukańczy zamiar oskarżonego wskazywały posiadane przez niego w tamtym czasie zobowiązania finansowe na rzecz R. J. i M. M., wskazanie w deklaracji podatkowej za 2008 r. znacznej straty, zaprzestanie opłacania w sierpniu 2008 r. składek na ubezpieczenie społeczne, a także jego późniejsze zachowania, polegające na nieinformowaniu brata o opóźnieniach w płatnościach rat, brak zgody na przekazanie całości odszkodowania za śmierć siostry na poczet tego długu, a po części także niespłacanie kredytu, zaciągniętego dla niego przez rodziców.

W ocenie Sądu uwypuklenie tych elementów jako dowodzących chęci przerzucenia przez oskarżonego na brata ciężaru zobowiązania kredytowego jest niewystarczające. Zarzut aktu oskarżenia opiewał na wprowadzenie pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru spłacenia rat kredytowych, a więc generalnie całości zobowiązania. Sąd dokonał modyfikacji opisu czynu przyjmując, że oskarżony w dacie zawierania umowy kredytu oszukał brata, że miał zamiar spłacić nie wszystkie raty, a więc, że

obejmował swym przestępczym planem, że nie spłaci części rat, które zostaną wyegzekwowane od pokrzywdzonego jako poręczyciela. Konstrukcja taka wydaje się dość karkołomna zważywszy, że już 12 maja 2008 r. oskarżony miał być w bardzo złej kondycji finansowej, ale równocześnie miał planować spłacanie rat kredytu – choć nie wszystkich i nie w pełni. Przede wszystkim jednak stwierdzić należy, że owa kondycja finansowa nie przeszkodziła oskarżonemu w okresie przed wypowiedzeniem w czerwcu 2011 r. umowy kredytu spłacić blisko 17 700 CHF oraz 11 200 zł (k. 351-352), a więc znacznie ponad połowę zobowiązania (36 rat po ok. 888 CHF – k. 122v), przy czym w pierwszym roku spłaty były dokonywane w wysokości zbliżonej do planowej. Oskarżony częściowo spłacał to zobowiązanie i później, po wypowiedzeniu w 2011 r. umowy kredytu, również po zawarciu z bankiem w 2014 r. ugody, a także i po jej wypowiedzeniu. Istniejące w maju 2008 r. zobowiązania, egzekwowane następnie przez komornika, nie były też w tak znacznej wysokości, by pogrążyły firmę transportową (około 14 tys. zł na rzecz R. J. – k. 345 i nieustalona, ale w postępowaniu pracowniczym (sygn. akt IV P 50/08 – k. 345) zapewne też nie ogromna, kwota zobowiązania względem M. M.). W sytuacji dokonania w 2008 r. dwóch poważnych zakupów środków transportu do firmy za ponad 130 tys. zł nie powinna dziwić zgłoszona w deklaracji podatkowej za 2008 r. przewaga kosztów nad przychodami – o ok. 120 tys. zł (k. 336). Przedsiębiorcy, tracący np. wskutek nieterminowości kontrahentów bieżące środki, pozwalające na płynne regulowanie wszystkich

zobowiązań, zwłaszcza obciążeni zobowiązaniami kredytowymi wobec banków, w różny sposób zapewniają sobie środki na najpilniejsze wydatki – ze znacznym opóźnieniem wypłacają pensje pracownikom, nie spłacają zobowiązań wobec wierzycieli, którzy nie dość stanowczo się tego domagają, nie odprowadzają składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Takie zatory płatnicze nie obligują do niezwłocznego składania wniosku o upadłość czy zaniechania wszelkich planów inwestycyjnych oraz związanych z nimi perspektyw przyszłych zysków. Wręcz przeciwnie, trudności przy dotychczasowym modelu biznesowym rodzą potrzebę jego modyfikacji, innowacji, inwestycji, szukania nowych płaszczyzn działania. Zaniechanie opłacania składek ubezpieczeniowych, choć wskazuje na kłopoty finansowe, również nie przesądza, że oskarżony nie miał szans (i był tego świadom) zgodnie z umową przez sześć lat wypracowywać zysku, pozwalającego na uiszczanie rat kredytu. Jeśli nie prawie każda, to znaczna część przedsiębiorstw działa na zasadzie kredytowania i rozumowanie odmienne prowadzioby do stwierdzenia, że każdy przedsiębiorca, mający nieuregulowane, przeterminowane zobowiązania, korzystając z przyznanego kredytu bankowego świadomie wyłudza te środki, bo powinien wiedzieć, że być może nie będzie w stanie w całości ich zwrócić.

Także kwestie związane z kredytem, zaciągniętym przez rodziców oskarżonego, nie mogą przemawiać za jego winą. Kredyt ten, jak wynika z zeznań tych świadków, został zaciągnięty wiele lat wcześniej, jako forma pomocy rodziców

synowi w rozwinięciu działalności gospodarczej, przy czym rodzice nie podejmowali żadnych konkretnych działań w celu przymuszenia syna do jego spłacania, co wskazuje na to, że zaakceptowali faktyczną bezzwrotność tej pomocy. W sytuacji pogorszenia się relacji w rodzinie trudno obecnie ocenić, czy owa bezzwrotność została na rodzicach oskarżonego wymuszona jego postawą, czy też miała taki charakter już od początku. Niewątpliwie, skoro pokrzywdzony o tym kredycie wiedział przed złożeniem poręczenia, a mimo to się na to zdecydował, ich rodzice nie mogli w związku z powyższym zgłaszać pod adresem oskarżonego zbyt wyraźnych zastrzeżeń. Istnienie tego zobowiązania oskarżonego względem nich nie powinno więc wpływać na ocenę realności jego oczekiwań, że jego plany biznesowe się powiodą. Na koniec, również brak zgody oskarżonego na przekazanie całości odszkodowania za śmierć siostry na rzecz jednego tylko z wielu wierzycieli (bezprawne z uwagi na konieczność równomiernego ich zaspokajania) nie może wpływać na uznanie, że kilka lat wcześniej oskarżony miał zamiar spowodować, że część rat kredytu spłaci za niego poręczyciel (który przecież podobnie jak on mógł popaść w kłopoty finansowe).

W ocenie Sądu odwoławczego postępowanie dowodowe nie wykazało żadną miarą, że w maju 2008 r. oskarżony winien przewidzieć, że w ciągu ponad ośmiu lat (do daty, gdy pokrzywdzony jako poręczyciel był zmuszony dokonać za niego pierwszej płatności) jego sytuacja rzeczywiście pogorszy się na tyle, że ostatecznie nie będzie w stanie w

całości spłacić zobowiązania wobec banku. Prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z podejmowaniem ryzyka finansowego, z planowaniem jej strategii na lata, ale i z nieprzewidywanymi komplikacjami. Dla uznania winy oskarżonego należałoby wykazać albo całkowitą bezpodstawność założeń, że uda mu się ową działalność utrzymać i rozwijać, albo przedstawić bezpośredni dowód na to, że niezależnie od ryzyka miał konkretny, ze złej woli powzięty zamiar konkretnego pokrzywdzenia innej osoby, w tym przypadku swego brata. Ogłoszenie upadłości oskarżonego jako osoby fizycznej, nieprowadzącej już działalności gospodarczej, może potwierdzać tezę, że jego przedsięwzięcia nie nosiły cech rażącej lekkomyślności i nieuzasadnionego optymizmu. Dowodów na złą wolę oskarżonego przed datą 12 maja 2008 r. przedmiotowy proces w ocenie Sądu odwoławczego nie dostarczył. Dlatego też należało uznać, że dokonanie na podstawie zebranych dowodów, które formalnie zostały ocenione prawidłowo, ustaleń o istnieniu po stronie oskarżonego bezpośredniego zamiaru wprowadzenia pokrzywdzonego Ł. P. w błąd co do swoich planów, było błędne, bo pozbawione dostatecznych podstaw.

Wniosek

Apelacji obrońcy o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

<p>o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i orzeczenie wobec R. P. kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, zobowiązanie oskarżonego do wykonywania pracy zarobkowej oraz orzeczenie środka kompensacyjnego obowiązku naprawienia szkody</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>W sytuacji uznania, że materiał dowodowy został zebrany w sposób kompletny, a mimo to nie daje on podstaw do dokonania ustaleń, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa, zarzuconego mu aktem oskarżenia (czy w granicach zarzutu innego czynu zabronionego), zaskarżony wyrok należało zmienić i R. P. uniewinnić. W konsekwencji wniosek apelacji oskarżyciela publicznego w zakresie kary stał się bezprzedmiotowy.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	

1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Całość wyroku skazującego	
Zwiąże o powodach zmiany	
Zasadność apelacji obrońcy i wniosku o uniewinnienie oskarżonego	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylecia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		

4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
II.	Uniewinnionemu oskarżonemu zgodnie z art. 632 pkt 2 kpk przysługuje od Skarbu Państwa zwrot poniesionych wydatków, w szczególności z tytułu ustanowienia obrońcy z urzędu.	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III.	Wobec uniewinnienia oskarżonego wydatki obciążają co do zasady Skarb Państwa.

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego	

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Całość wyroku	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	2
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżyciel publiczny
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia	Rozstrzygnięcie o karze albo

ustalenie, którego dotyczy apelacja			
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli		

	mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana